

Տեսանկիւն

Ժողովուրդի մը Միտքին Սպանութիւնը Տուեալ Ժողովուրդը Ոչնչացնելու Փորձն Է

Մեր սիւնակը նուիրուած է Մայիս 6-ի Լիբանանի Նահատակաց: Յարգանքի եւ գնահատանքի տուրք մըն է հայրենիքի Նահատակներուն, որոնք իրենց մտքով եւ գրիչով կը դիմադրէին օսմանեան բռնակալին՝ երազելով անկախ եւ ազատ հայրենիքի մասին, ինչպէս հայ մտաւորականները, որոնք ձերբակալուեցան եւ սպանդի ենթարկուեցան Ապրիլ 24-ին Նոյն արիւնարբու թշնամիին կողմէ:

Մենք լաւ գիտենք, որ արաբ ժողովուրդը Նոյնպէս կեղեքուեցաւ օսմանցիին լուծին տակ: Լիբանանի Նահատակաց հրապարակը այս իրողութեան ամենամեծ ապացոյցն է: Այս մասին կը վկայեն Ժամալ Փաշայի կանգնեցուցած կախաղանները Պէյրուօի կեդրոնին վրայ, ուր Նահատակուեցան լիբանանցի եւ արաբ լաւագոյն մտաւորականները:

Մեզի համար, ժողովուրդի մը միտքին սպանութիւնը տուեալ ժողովուրդը ոչնչացնելու փորձն է: Այս իսկ պատճառով մենք կը հաւատանք, որ Մայիսի 6-ի եւ Ապրիլ 24-ի Նահատակները եղբայրակիցներ են, որովհետեւ յանցագործութիւնը Նոյնն է: Միեւնոյնն է նաեւ դահիճը:

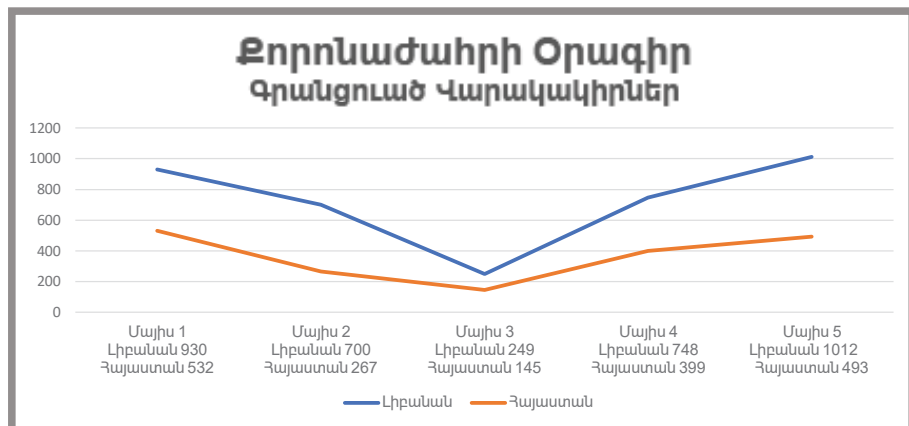
Բիւր յարգանք Լիբանանի փրկութեան համար զոհուած Մայիսի 6-ի Նահատակներուն:

ՍԵԻՎԱ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լիբանանեան Լուրեր

Հարիւրի Կրնայ Զրաժարիլ

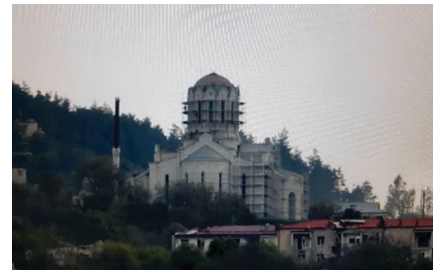
Լիբանանի շանակեալ վարչապետ Սաատ Հարիւրիի մօտիկ աղբիւրներ նշեցին երեկ թէ, Հարիւրի կրնայ հրաժարիլ իրեն վստահուած պաշտօնէն եթէ կառավարութիւն կազմելու դէմ ցցուած խոչընդոտները շարունակուին: Մինչ բոլորին ուշադրութիւնը կեդրոնացած է ֆրանսայի Արտագին Գործոց Նախարարին Պէյրուօ այցելութեան վրայ, Հարիւրիի որոշումը կրնայ երկիրը աւելի վատ դրութեան մատնել եւ աւելի եւս մուր փապուղի մը մտցնել:

Հայկական Լուրեր

Ազրայէճան Կը Սրբապղծ Ծուշիի Ղազանչեցոց Եկեղեցին

Արցախի Հանրապետութեան մարդու իրաւունքներու պաշտպան Գեղամ Ստեփանեան կը տեղեկացնէ, թէ Ծուշիի Սուրբ Ամենափրկիչ (Ղազանչեցոց) եկեղեցւոյ մէջ «Վերանորոգութեան աշխատանքներ»-ու պատրուակով, Ազրայէճան կը սրբապղծ հոգեւոր մշակութային արժէքներէն մէկը: Յատկապէս գմբէթն, որ քանդուած է: Յստակ է, թէ Պաքուի նպատակը ոչնչացնել է հայկական ներկայութիւնն ու հետքը:

Գեղամ Ստեփանեան կը յայտնէ, թէ. «Ազրայէճանը չի կրնար վերականգնել ժողովուրդի մը մշակութային արժէքը, որուն նկատմամբ տարիներ շարունակ կը տարածէ պետական մակարդակով համակարգուած ատելութիւն: Այսպէս կոչուած “Նորոգման աշխատանքներ”-ու քողին տակ՝ ազրայէճանցիները կ’աղաւաղեն հայկական հոգեւոր մշակութային կարեւորագոյն արժէքներէն մէկը՝ Ծուշիի Ղազանչեցոց Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցին:

Բազմաթիւ դէպքերով մենք տեսած ենք, թէ Ազրայէճանը ինչպէս կը վերաբերի հայկական մշակութային արժէքներուն, եւ արդէն իսկ հասկնալի է, թէ “վերանորոգման աշխատանքներ”-ու անուան տակ իրականութեան մէջ ինչ կը կատարուի. նպատակը հայկական ներկայութիւնն ու հետքը ոչնչացնելն է:

Տարիներ շարունակ Ազրայէճանի կողմէ վարուած է Արցախի մէջ հայկական քրիստոնէական մշակոյթը այլ ազգերուն վերագրելու պետական քաղաքականութիւն, որ բազմիցս քննադատութեան արժանացած է պատմաբաններու եւ մշակութաբաններու կողմէ պարզ պատճառով մը, այդ փորձերը հիմնադրել են թէ՛ պատմական ժամանակագրութեան, թէ՛ մշակութային- ճարտարապետական առանձնայատկութիւններու տեսանկիւնէ:

Եթէ Ազրայէճանը իրօք կը հոգայ մշակութային արժէքներու պահպանութեան մասին եւ “կը վերանորոգէ” զայն, ուստի մեծ հարց կ’առաջանայ՝ ո՞րն է պատճառը, որ մինչեւ այսօր չէ արտօնած, որ UNESCO-ի անկախ փորձագիտական խումբը ժամանէ տարածաշրջան:

Ազրայէճանի կողմէ հայկական մշակոյթի նկատմամբ իրականացուող վանտաւորութեան մասին մենք ամէն օր կը բարձրաձայնենք՝ միջազգային համապատասխան կառոյցները տեղեկացնելով կատարուողին մասին: Սակայն, հարցը քննադատութիւններէն կամ կոչերէն այն կողմ չ’անցնիր, այնինչ յստակ քայլեր են պէտք: Թողտուութիւնն ու անպատճելիութիւնն են Ազրայէճանի սանձարձակ պահուածքին հիմնական պատճառները»:

Ապրիլին Հայաստանի Մէջ Արձանագրուած Է 6.2% Գնաճ

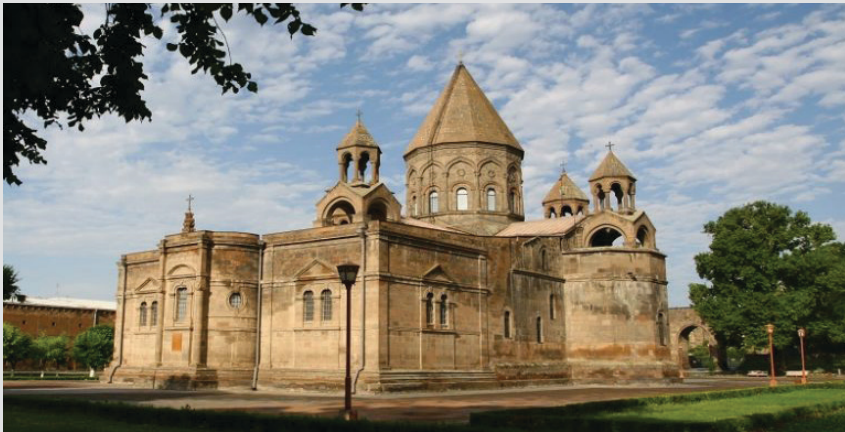
Հայաստանի սպառողական շուկային մէջ, 2021 Ապրիլին՝ 2020 Ապրիլի համեմատ՝ արձանագրուած է 6.2% գնաճ: Տուեալները այսօր, Մայիս 5-ին, հրապարակած է Վիճակագրական կոմիտէն:

2020 Դեկտեմբերէն գնաճի ընթացքը Հայաստանի մէջ աստիճանաբար արագացած է: Մարտին անկա կազմած էր 5.8%:

Իսկ 2021 Յունուար-Ապրիլին, 2020 Յունուար-Ապրիլի համեմատ, գնաճը կազմած է 5.4%:

Շար. Էջ 02

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը ցաւով Է արձանագրում, որ Արցախեան երկրորդ պատերազմի ընթացքում եւ յետպատերազմեան շրջանում չեն դադարել հայոց հոգեւոր եւ մշակութային ժառանգութեան հանդէպ Ադրբեջանի կողմից իրականացուող բարբարոսական գործողութիւնները: Այսօր, յարաբերական խաղաղութեան պայմաններում, շարունակուում են թիրախաւորուել հայոց սրբավայրերը՝ նպատակ հետապնդելով վերացնել Արցախի պատմական մեր հողի վրայ հայկական ինքնութեան հետքերն ու վկայութիւնները: Ադրբեջանի վերահսկողութեան տակ անցած տարածքներում արդէն իսկ ոչնչացուել են սրբավայրեր, պղծուել վանքեր ու եկեղեցիներ եւ վերացուել դրանց պատմական պատկանելիութիւնը հաւաստող արձանագրութիւններ, անարգուել խաչքարեր եւ նախնեաց շիրիմներ: Պատմութեան խեղաթիւրման եւ կեղծման ճանապարհով փորձեր են կատարուում իւրացնել այդ տարածքներում առկայ շուրջ 150 հայկական սրբատեղիները եւ աշխարհին ներկայացնել իբրեւ ուղիների կրօնական ժառանգութիւն: Օրեր առաջ յայտնի դարձաւ նաեւ վերանորոգութեան պատճառաբանութեամբ Արցախի թեմի առաջնորդանիստի՝ Շուշիի Ղազանչեցոց Սուրբ Ամենափրկիչ տաճարի հոգեւոր խորհրդանիշները վերացնելու եւ գմբէթի վեղարը վայր բերելու փաստը:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը դատապարտում Է Ադրբեջանի իշխանութիւնների կողմից իրականացուող մշակութային եղեռնագործութիւնը, ինչն անսքող արտայայտութիւն Է հայատեացութեան, անհանդուրժողականութեան եւ թշնամանքի:

Հակառակ ինչո՞ղ յայտարարութիւնների եւ արդարացումների, որդեգրուած այս քաղաքականութիւնը չի կարող որեւէ կերպ նպաստել տարածաշրջանում կայունութեան եւ տեւական խաղաղութեան վերահաստատմանը:

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին պիտի շարունակի այս խնդիրները բարձրաձայնել միջազգային հանրութեան եւ պատկան կառոյցների առջեւ՝ կասեցնելու հայ ժողովրդի իրաւունքները ոտնահարող այս երեւոյթները:

Միջազգային Լուրեր

Նշելով, Որ Եւրոպական Միութիւնը Այլեւս Չի Կրնար Առանձին Ձգել Հայաստանը՝ Եւրոպական Խորհրդարանի Աւելի քան 120 Անդամներ Ազդաւեճանէն Կը Պահանջեն Հայաստան Վերադարձնել Բոլոր Գերիները

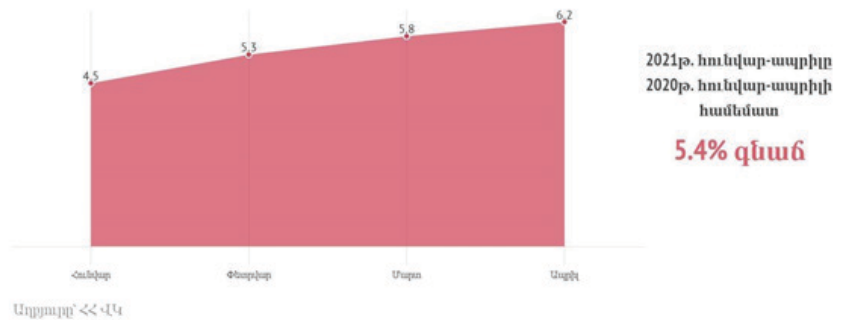
Եւրոպական Խորհրդարանի աւելի քան 120 երեսփոխաններ դիմած են Եւրոպական յանձնաժողովի նախագահ Ուրսուլա Ֆոն տեր Լայենին եւ Եւրոպական խորհուրդի նախագահ Շարլ Միշելին՝ կոչ ուղղելով՝ Ազդաւեճանէն պահանջելու Հայաստան վերադարձնել բոլոր հայ գերիները:

Շար. Էջ 08

Հայկական Լուրեր

Ապրիլին Հայաստանի Մէջ Արձանագրուած Է 6.2% Գնաճ

Մպտողական գների ինդեքսը Հայաստանում 2021թ. հախորդ տարվա եռյն ամսվա համեմատ, %

Սկիզբը Էջ 01

Որոշ ապրանքախումբեր կը շարունակեն սղի աւելի մեծ քայլերով՝ քան ընդհանուր գնաճը:

Մննդամթերքը Ապրիլին սղած Է 8.3%-ով

2021 Ապրիլին՝ 2020 Ապրիլի համեմատ՝ հանրապետութեան մէջ արձանագրուած Է մննդամթերքի եւ ոչ ալքոհոլային խմիչքի 8.3% գնաճ:

- Միրգը սղած Է 10.4%-ով,
- Բանջարեղէնը՝ 8.5%-ով,
- Շաքարը՝ 41%-ով,
- Ձուկը եւ ծովամթերքը՝ 9.2%-ով,
- Իւղերը եւ ճարպերը՝ 28.6%-ով, ի դէպ՝ ձեթը սղած Է 73.5%-ով,
- Կաթնամթերք, պանիր եւ հաւկիթ ապրանքախումբը՝ 13.4%-ով,

մասնաւորապէս հաւկիթը՝ 55.7%-ով,

- Մսամթերքը՝ 4%-ով,
- Ալքոհոլային խմիչքը եւ ծխախոտը՝ 8.8%-ով,
- Հացեղէնն ու ձաւարեղէնը՝ 7.6%-ով,

Ոչ պարենային ապրանքներու գիններ
2021 Ապրիլին՝ 2020 Ապրիլի համեմատ՝ ոչ պարենային ապրանքներու շուկային մէջ արձանագրուած Է 8.5% գնաճ:

Մշտապէս քննարկուող պենզինը սղած Է 31.1%-ով, իսկ տիգելային վառելիքը՝ 11.1%-ով:

Ծառայութիւններու գիններ
Մատուցուած ծառայութիւններու ոլորտէն ներս 2021 Ապրիլին 2020 Ապրիլի համեմատ արձանագրուած Է 2.4% գնաճ:

Շրջանային Լուրեր

Իսրայելեան Հարուած Լաթաքիոյ Ուղղութեամբ

Իսրայելը հրթիռային հարուած հասցուցած Է սուրիական Լաթաքիոյ շրջանի հարաւ-արեւմուտքի ուղղութեամբ՝ ծովեզերեայ շրջանի որոշ կէտերուն:

Այս մասին կը հաղորդէ «Ալ-Իխպարիա» հեռուստաալիքը, նշելով որ յարձակման պատճառով գրանցուած Է մէկ զոհ եւ վեց վիրաւոր, որոնց շարքին՝ երեխայ մը՝ մօր հետ:

Աղբիւրի տուեալներով՝ հարուածը հասցուած Է Լաթաքիոյ շրջանին մէջ գտնուող կերպրնկալէ (բլասթիք) իրերու պահեստներէն մէկուն, պատճառելով նիւթական մեծ վնասներ:

Իր կարգին Սուրիոյ պետական SANA գործակալութիւնն ալ յայտնած Է, որ սուրիական հակաօդային պաշտպանութեան (ՀՕՊ) ստորաբաժանումները կրցած են հակազդել եւ վար առնել Լաթաքիոյ եւ Թարթուսի ուղղութեամբ արձակուած իսրայելական հրթիռներու մէկ մասը:

Գրոհած են Իրաքի Հիւսիսային Հատուածի Կարգ Մը Նաւթահորերու Կրայ

Անյայտ զինուած անձինք յարձակում գործած են Իրաքի հիւսիսը գտնուող Նաւթի հանքարվայրերուն վրայ: Ինչպէս կը տեղեկացնէ «Արմենփրես»-ը, 5 մայիսին այս պնդմամբ հանդէս եկած Է Reuters

գործակալութիւնը: Գործակալութեան տուեալներով՝ յարձակումը չէ անդրադարձած Նաւթի արդիւնահանման գործընթացի վրայ: Միջադէպի մանրամասները կը ճշդուին:

Տեսակետ

Մտահոգ ենք Բոլորս

ԱՅՈՐՈՆ ԾԽՐՏԵՍԵԱՆ

Որեւէ պետականութեան եւ քաղաքական կազմակերպութեան չափանիշը անոր ծնունդ տուող պայմանները եւ գոյութեան իրաւունքը հիմնաւորող գաղափարախօսութիւնն է: Ժողովուրդներու մեծամասնութեան առջեւ դրուած այս անգնահատելի հիմնադրոյթը իր խորքով եւ հետապնդումի ճանապարհներով կը դառնայ ազգային եւ պետականութեան ընկալումի խորհրդանիշ:

Կը յիշեմ ՀԲԸՄ-ի Մելգոնեան կրթական հաստատութեան մէջ ընդհանուր պատմութիւն դասաւանդող իրլանտացի ուսուցիչիս սա խօսքերը. «Բրիտանիա չունի մնայուն բարեկամներ, ունի մնայուն շահեր»: Պատանեկութեան դուռերը նոր բախող մեր տարիքի ուսանողներուն համար քիչ մը խորթ էր ըմբռնել եօթը ծովերու վրայ իշխող կայսրութեան վարած արտաքին քաղաքականութեան բարոյական հաւատամբը: Իրլանտացի ուսուցիչս իւրաքանչիւրիս կը թելադրէր իբրեւ անհատ եւ ժողովուրդ սեփական տեսակետ ունենալ: Մեզի յաճախ կը կրկնէր Ուիլսոնը Չըրչիլի սա խօսքերը. «Որեւէ պետութեան տիրելու համար անհրաժեշտ են փոքրաթիւ դաւաճաններ եւ բազմաթիւ յիմարներ: Տէր փնտռող ժողովուրդը միշտ կը մնայ ծառայ...»:

Հետեւիք պատմութեան, դիտենք մեր շուրջի ժողովուրդները: Հօգորները մեծամասնութեամբ, ազգային-պետական շահերու թելադրութեամբ, ռազմավարական նպատակներ դրած են իրենց առջեւ եւ հետապնդած: Մենք՝ հայերս, պատմութեան ընթացքին երբեւիցէ խորհա՞ծ ենք շահեր ունենալ կամ հետապնդել: Թերեւս անբարոյականութիւնն սեպած ենք: Թերեւս չենք ալ խորհած: Թերեւս փորձած ենք ծածկել մեր ապիկարութիւնը: Մեծն Տիգրանի կողքին հազիւ մատի վրայ կը հաշուէն պետական գաղափարախօսութեան մտածողութեամբ թագաւորներ: Թափանցա՞ծ ենք արդեօք այսօրինակ գաղափարախօսութիւններու խորքը: Ինչո՞ւ արդեօք մենք չենք փորձած պահպանել մեր թագաւորութիւնները: Պատճառները միայն արտաքին են, թե՛ նաեւ ներքին: Դարերէն եկած եւ մինչեւ օրս շարունակուող բարոյական գործօնը դարձած է հայ քաղաքական մտքի անխախտ բարեկամը: Մենք, դժբախտաբար, բարոյական յաղթանակներու առասպել մը հիւսած ենք մեր սերունդներուն: Դիւանագիտութիւնը իբրեւ դաւաճանութիւն դատապարտած ենք: Արատ սեպած ենք զայն: Ժողովուրդը առաջնորդած ենք «մնայուն թշնամի»-ի եւ «մնայուն բարեկամ»-ի միջեւ անանդական համոզումներով եւ փակուղիներու առջեւ յայտնած ենք անոր ճակատագիրը: Ցաւալիօրէն մնայուն շահեր հետապնդող մեր «թշնամի»ները եւ «բարեկամ»ները բազմաթիւ հարուածներ հասցուցած են մեր հայրենիքին եւ ժողովուրդին: Այսուհանդերձ, տակաւին դասեր չենք քաղած մեր ցաւալի անցեալէն: Հայ քաղաքական միտքը հագուադէպ վարած է սեփական ուժերուն ապաւինելու ռազմավարութիւն: Իր ընդհանրութեան մէջ կշռադատուած, ընդհանուր շահերով պայմանաւորած դաշնակիցներ ունենալու գաղափարախօսութիւնը մեղանչումի համագոր յանցագործութիւն նկատուած է մեր քաղաքական միտքին համար:

Մեր ժողովուրդի պատմութեան ամենացաւալի իրողութիւններէն մէկն ալ այն է, որ մենք, մեր ներկան աւելի յուսալի դարձնելու նպատակով, ո՛չ մեր, ո՛չ այլ ժողովուրդներու անցեալը ուսումնասիրելով փորձած ենք եզրակացութիւններ հանել, ուր մնաց ապագան...

Յաճախ կը լսենք, թէ հայոց արքունիքին մէջ նախարարներու, իշխանական տոհմերու միջեւ պայքարը թուլացուցած է հայոց պետականութեան հիմքերը: Բայց ո՞ր ժողովուրդին պատմութիւնը լեցուն չէ պալատական, իշխանական դաւադրութիւններով, խարդաւանքներով, դաւաճանութիւններով եւ սպանութիւններով՝ սկսելով ցարական Ռուսիայէն՝ հասնելու Բրիտանական կայսրութիւն եւ այլուր: Միշտ արդարացումներ փորձած ենք փնտռել: Մեր քաղաքական միտքը օրէն չէ ունեցած իր ինքնահաստատման դրոյթները եւ այդ պատճառով ալ կորսնցուցած ենք Արշակունեաց, Բագրատունեաց եւ Կիլիկիոյ թագաւորութիւնները: Նոյնանման վիճակ կը տիրէ նաեւ այսօր: Դժուար, թէ ուրեւ հայ անհատ իմանայ մեր 31-ամեայ նորանկախ պետականութեան ազգային, քաղաքական դրոյթները, հեռանկարները:

Պիտի չերթամ հեռաւոր անցեալ: Փորձեմ մօտիկ անցեալէն խօսիլ: Պատմութեան մէջ պատահած են դէպքեր, երբ ազատագրած ենք մեր հայրենիքի այս կամ այն մասը, բայց ետ կորսնցուցած:

Ոչ ոք կրնայ առարկել, որ մեր անկախ պետականութեան անցնող

երեսունմէկ տարիներու մեծագոյն իրագործումը դարձաւ Արցախի ազատագրութիւնը: Տառապանքներով եւ արեան գնով ձեռք բերուած Արցախի անկախութիւնը զօրացնելու, Սփիւռք-հայրենիք հայ քաղաքական միտքին առջեւ նոր հեռանկարներ ձեւաւորելու փոխարէն՝ մեր ճակատագիրը ներքաղաքական, տարածաշրջանային եւ աշխարհաքաղաքական զարգացումներու զոհ դարձուցինք...: Չարաչար սխալեցանք եւ չքաղեցինք դասեր: Այո՛, հետեւութիւններ չկատարեցինք, երբ 2-5 ապրիլ 2016-ի քառօրեայ պատերազմը ապացուցեց, որ մեր «մնայուն դաշնակից»-ը, յանուն իր սեփական աշխարհաքաղաքական շահերուն, որեւէ մէկ պահու կրնար զոհաբերել Եւ Հայաստանը, Եւ Արցախը...: Չարթեցանք Քառօրեայ պատերազմի պատգամէն: Այսօր, տակաւին առանց ամենալուր, անհիմն բարոյական արդարացումներ եւ մեղաւորներ կը փնտռենք: Մեր սեփական թերութիւնները ուրիշներու վրայ բարդելու ծիծաղելի պատրուակներ կը փնտռենք տակաւին:

Եւ, ինչ հեզնանք, մեր առջեւ ռազմավարական նպատակներ դնելու, պատրաստուելու փոխարէն՝ անցնող երեսուն տարիներուն մեզ ղեկավարեց ամբոխավարութեան, ինքնահաճութեան կեղծ քաղաքականութիւն մը, որ, աննկատ սողոսկելով մեր կառոյցներուն եւ հանրութեան մէջ, դարձաւ ինքնախաբէտութեան յարուցիչ եւ մոլորեցուց ու մահաբեր թոյնով քնացուց մեր ժողովուրդը, ձեւաւորեց հանդուրժողական վերաբերմունք: Հայ քաղաքական մտքի ոչ-ուղղորդուած ռազմավարութեան պատճառով ոմանց մէջ գերիրապաշտ, խոր լաւատեսութիւն յառաջացաւ սեփական ուժերու նկատմամբ, ուրիշներու մէջ՝ թերահաւատութիւն: Երեսուն տարի շարունակ, մեծախօսութիւնը, ռազմական անհպելիութեան առասպելական գերազնահատումը, մեծ կորուստներու գնով ձեռք բերուած արցախեան յաղթանակին հանդէպ անտարբեր վերաբերմունք ձեւաւորեց ժողովուրդին մէջ:

Այս բոլորը երէկ էր: Սուղ վճարեցինք գինը...: Իսկ այսօ՞ր:

Արմատական վերանայման հրամայականին առջեւ կը գտնուի հայ քաղաքական միտքը այսօր: Երկրնորանքի առջեւ կեցած ենք բոլորս՝ գոյատեւել անցեալի քաշքշուքներով, թե՛ հեռանկարային, որակական նոր մակարդակի յանդգնութեամբ յագեցած, նպատակաւորուող ռազմավարութիւն մշակենք մեր հայրենիքին եւ պետականութեան վերելքին համար:

Ամբողջ երեսունմէկ տարիներու գոյատեւման եւ իրավիճակի թելադրութեան տակ անհեռանկարային քաղաքական որոշումներու հետեւանք էր Արցախի 44-օրեայ պատերազմին մեր կրած պարտութիւնը: Անհրաժեշտ հետեւութիւններ չքաղելու պարագային պատանդ պիտի մնանք անցեալի սխալներուն գիրկը՝ աւելի վտանգաւոր դարձնելով հայրենիքի ապագան, անոր գոյութիւնը:

Ոչ մէկ հայ պիտի մոռնայ 44-օրեայ պատերազմէն մեր կրած մարդկային ու տարածքային կորուստները: Պիտի չմոռնանք նաեւ, որ հայ ժողովուրդը մէկ բռնուցք դարձած իր բոլոր կարելիութիւններով դէմ դրաւ որակական, քանակական, արհեստագիտական առաւելութիւններ վայելող թուրք-ազերիական միացեալ բանակին: Այս իմաստով Հայաստանի քաղաքական բեմին վրայ ներքին ատելութիւնը խորացնելով մեծագոյն ծառայութիւնը մատուցած պիտի ըլլանք մեր թշնամիներուն: Մենք կորսնցուցինք ճակատամարտը, ոչ՝ պատերազմը: Իրապաշտ ըլլանք: Պարտուողը չի կրնար պայմաններ թելադրել: Այս է կացութիւնը ներկայիս: Վաղը կրնան յեղաշրջուիլ պայմանները: Պատրաստուինք վաղուայ օրին:

Լիբանանահայ Կեանք

ՀԲԸՄ-ՅԵԸ

Ծաղկեպսակի Չետեղում Հայոց Ցեղասպանության Նահատակներու Յիշատակին

Հայոց Ցեղասպանության 106-րդ տարելիցին առիթով, Շաբաթ, 24 Ապրիլ 2021-ի առաւօտեան, ՀԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Վիգէն Չերչեան եւ անդամներ՝ Յակոբ Ճըղլեան, Հայկ Եսայեան ՀԲԸՄ-ՅԵԸ-ի անունով ծաղկեպսակ զետեղեցին Անթիլիասի մայրավանքին Հայոց Ցեղասպանութեան Նահատակներու յիշատակի մատուռին առջեւ: Արարողութեան մասնակցեցան ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիասի սկաւտական կազմը ներկայացնող անդամ-անդամուհիներ:

ՀԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Վիգէն Չերչեան, ՀԵԸ

Անդրանիկ Սեւանի Գործադիր Վարչութեան ատենապետ տոքթ. Վարուժան Մարկոսեան եւ ՀԵԸ Անդրանիկ Սեւան սկաւտական շարժումի ներկայացուցիչներ, ծաղկեպսակ զետեղեցին Հայ Կաթողիկէ համայնքի պատրիարքարանի Ցեղասպանութեան յուշարձանին առջեւ, Աշրեֆիյէ, ուր յանուն պատրիարքարանին տէր Ռաֆֆի Յովհաննէսեան փոխանցեց օրուան պատգամը:

Նոյն պահուն, ՀԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչներ

Յակոբ Ճըղլեան եւ Հայկ Եսայեան, ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիաս սկաւտական շարժումի ներկայացուցիչներու ընկերակցութեամբ ծաղկեպսակ զետեղեցին Պիքֆայայի Հայոց Ցեղասպանութեան յուշարձանին առջեւ:

Չահլէի մէջ, ՀԵԸ-ի Չահլէի տեղական վարչութեան ատենապետ Ժորժ Տէյրմենճեան, պատուիրակութեան մը գլխաւորութեամբ ծաղկեպսակ զետեղեց Հայոց Ցեղասպանութեան յուշարձանին առջեւ:

Առողջապահական

Ճանճերը Կրնա՞ն Քորոնա Ժահր Տեղափոխել

Տնային ճանճերը կրնան դիւրընկալ ըլլալ քորոնա ժահրին նկատմամբ եւ կրնան կրել այն 24 ժամուան ընթացքին: Այս մասին յայտնած են երկու նոր հետազոտութիւններ:

Տնային ճանճերը (musca domestica) կրնան մարդուն եւ կենդանիներուն՝ մինչեւ 250 մակաբուժային, ժահրային եւ «պաթթիի» վարակ փոխանցել, յայտնած է Medportal.ru:

Kansas State University-ի եւ Agricultural Research Service-ի գիտնականները երկու տարրալուծարանական փորձ կատարած են, որպէսզի գնահատեն ճանճերու զգայունութիւնը քորոնա ժահրին նկատմամբ: Առաջին հետազոտութեան ընթացքին ուսումնասիրուած է միջատներու՝ միջավայրի եւ «փաթոն»-ի յաւելումով կաթի միջոցով SARS-Cov-2-ով վարակուելու կարելիութիւնը: Ատկէ ետք, գիտնականները նմուշներ առած են այն մակերեսներէն, որոնց քորոնա ժահրի ազդեցութեան տակ գտնուող

ճանճերը շփում ունեցած են, եւ փորձարկած են ՊՇՌ (Փոլիմերազային շղիայական ռիէքշըն) թեսթի օգնութեամբ:

Ի յայտ եկած է, որ բոլոր նմուշները ժահրային ՌՆԹ (ռայպոնիւքէիկաթթու) կը պարունակեն: Վարակուած ճանճերով անօթէն վերցուած երկու քսուկներուն մէջ «փաթոն»-ի հետքեր յայտնաբերուած են հաւաքելէն 24 ժամ ետք, սակայն այդ արդիւնքները չեն նշանակեր, որ տնային ճանճերը վտանգ կը ներկայացնեն մարդոց կամ կենդանիներու համար: Հետազոտութեան հեղինակները յայտնած են Verywell Health կայքին, թէ հակառակ, որ տարրալուծարանային միջավայրը մօտ էր իրական միջավայրի պայմաններուն, փորձերը չեն կատարուած տուներու եւ բնակարաններու մէջ: Բացի ատկէ, ճանճերը կրնան փոխանցել միայն SARS-Cov-2-ի ՌՆԹ-ն (ռայպոնիւքէիկաթթու) որ ինքնին

վարակիչ չէ:

«Իրական կեանքի մէջ որքան յաճախ կը հանդիպինք այնպիսի իրավիճակի, երբ քորոնա ժահրը կը գտնուի կաթին մէջ, իսկ ճանճն ալ կը լողայ ատոր մէջ: Ես ատոով

ընդհանրապէս չեմ անհանգստանար», - ըսած է Ժոն Հոփքինսի առողջութեան անվտանգութեան կեդրոնի աւագ գիտաշխատող Ամէլ Ատալեան:

afhil.com

Ինչպէ՞ս Աւելորդ Կշիռը Կ'ազդէ Քորոնա Ժահրի Ծանր Ընթացքին Վրայ

Աւելորդ կշիռը իսկապէս կը բարձրացնէ քորոնա ժահրի ծանր ընթացքի զարգացման վտանգը, պարզած են բրիտանացի գիտնականները:

Հետազոտութեան ընթացքին, որու արդիւնքները հրապարակուած են The Lancet Diabetes & Endocrinology-ին մէջ, մասնագէտները ուսումնասիրած են գրեթէ 7 միլիոն բրիտանացիներու տուեալները, որոնց մօտ քորոնա ժահրը յայտնաբերուած է համավարակի առաջին ալիքի ժամանակ:

Հետազոտողները նկատած են, որ 23-էն վեր մարմինի զանգուածի «իւնտքս»-ով մարդոց մօտ մեծ եղած է քորոնա ժահրի ծանր ընթացքի

զարգացման եւ մահուան վտանգը: Այդպիսով, նոյնիսկ ոչ մեծ աւելորդ կշիռը՝ անկախ մարդու մօտ շաքարախտի առկայութենէն, կրնայ յանգեցնել բարդութիւններու: Օքսֆորտի համալսարանէն բժիշկ Զարմէն Պյերնասի խօսքով՝ 80 տարեկանէն ետք կշիռը գրեթէ չ'ազդէր քորոնա ժահրի ծանր ընթացքի զարգացման հաւանականութեան վրայ:

Մշակութային Արձագանգ

Նոր Հրատարակություններ

Պատրաստե՛ք ԳԵՈՐԳ ԵԱԶԸՃԵԱՆ

– Արքամ Թաներ, «Հայկական ցեղասպանության համառոտ պատմությունը», «Արաս» հրատարակչություն, Սթամբուլ, ապրիլ 2021, 192 էջ (13 x 19,5 սմ.) (թրքերեն):

– Իսկահատեան Յարութիւն (պատրաստեց), «Վկայարան Հայկական ցեղասպանության – Թ. գիրք», հեղինակային հրատարակչություն, Երեւան, 2021, 316 էջ (16,9 x 24,1 սմ.) (Հայոց ցեղասպանության մասին լոյս տեսած կամ այդպիսի հատուածներ պարունակող գիրքերու բովանդակության ամփոփումներ, քանի մը առնչակից նիւթեր, յուշագիրքերու կողքերու լուսանկարներ, անձնանուններու եւ տեղանուններու ցանկեր):

– Լեռ Կամսար, «Մարդը գործին մէջէն», խմբագիր՝ Յարութիւն Զիւրքճեան, «Արաս» հրատարակչություն, Սթամբուլ, մարտ 2021, 480 էջ (15 x 21 սմ.) (հատընտիր էջեր մեծ երգիծաբանի գրություններէն):

– (Խումբ մը պատմաբան հեղինակներ), «Սելրի պայմանագիրն ու ԱՄՆ նախագահ Ու. Ռիլսոնի իրաւարար վճիռը – Զննական հայեացք 100-ամեայ հեռաւորութիւնից», «ՎԷՄ» մատենաշար

թիւ 2, խմբագիր՝ Գեորգ Խուդինեան, Երեւան, 2020, 252 էջ (յօդուածներու ժողովածու):

– «Հայերի փրկութեան գործը Մերձաւոր Արեւելքում 1915-1923 թթ. – Միջազգային գիտաժողովի նիւթերի ժողովածու», Հայոց ցեղասպանության թանգարան-հիմնարկ հիմնադրամի հրատարակչություն, խմբագիրներ՝ Յարութիւն Մարութեան եւ Նարինէ Մարգարեան, «Ոսկան Երեւանցի» տպագրատուն, Երեւան, 2020, 440 էջ + 16 էջ ներդիր (16,7 x 24 սմ.) (ՀՅԹՀ-ի մէջ 8-9 նոյեմբեր 2019-ին տեղի ունեցած միջազգային գիտաժողովի զեկուցումներու ժողովածու, հայերէն, անգլերէն եւ ռուսերէն ամփոփումներ, տեղեկութիւններ զեկուցողներու մասին, անձերու, վայրերու, դէպքերու եւ փաստաթուղթերու բազմաթիւ սեւ-ճերմակ լուսանկարներ): Հրատարակութեան երաշխաւորած է ՀՅԹՀ հիմնադրամի գիտական խորհուրդը, տպագրուած է Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան նիւթական միջոցներով:

– «Մուշեղ Իշխան – Միջազգային գիտաժողովի զեկույցներ», կազմողներ՝ Ռուզան Առաքելեան եւ Նաիրա Նահապետեան, խմբագիր՝ Դաւիթ Գասպարեան, անգլերէն

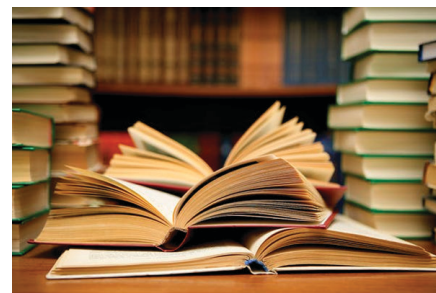
շարադրանքներու խմբագիր՝ Մարինէ Կիրակոսեան, հրատարակչ՝ Համազգային հայ կրթական եւ մշակութային միութիւն, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան, Երեւան, ապրիլ 2021, 240 էջ (14,5 x 20 սմ.) («Համազգային»-ի եւ Երեւանի պետական համալսարանի նախաձեռնութեամբ 8 հոկտեմբեր 2019-ին Ե. Պ. Հ. Ի մէջ տեղի ունեցած միջազգային գիտաժողովի նիւթերը): Հրատարակուած է «Մուշեղ Իշխան» միջազգային գիտաժողովի կազմակերպիչ երաշխաւորութեամբ:

– Մուրատեան Խաչիկ, «Դիմադրութեան ցանցը – Հայկական ցեղասպանութիւնը եւ մարդասիրութիւնը օսմանեան Սուրիոյ մէջ, 1915-1918», Միջիկընի Նահանգային համալսարանի հրատարակչություն, Ա. Մ. Ն., 1 յունուար 2021, 262 էջ (անգլերէն):

– Սարոյեան Վիքթորիա, «Ընդհանրութիւնները «Սասունցի Դաւիթ» պոեմի եւ սերպական դիւցազնավեպի միջեւ. Թեմայի ուսուցումը աւագ դպրոցում», հեղինակային հրատարակչություն, Երեւան, 2021, 68 էջ (14,5 x 20,5 սմ.):

Գրքոյկը լոյս տեսած է Խաչատուր Աբովեանի անուան Հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի Հայ հին եւ միջնադարեան գրականութեան եւ նրա դասաւանդման մեթոտիքային ամփոփի երաշխաւորութեամբ:

– Սավլեւսպերկ Եռաքիմ, «Իմանալ ցեղասպանության մասին – Հայկական տանջուածութիւնն ու նամա-

կային պայքարները», Գալիֆորնիոյ համալսարանի հրատարակչություն, Ա. Մ. Ն., 2021 (15,1 x 22,6 սմ.) (անգլերէն):

– Օհանեան Վահան ծայրագոյն վարդապետ եւ Զեթիպեան Արա (կազմողներ եւ խմբագիրներ), «Հայոց ցեղասպանութիւնը. Նախերգանքը եւ յետագան ինչպէս տեղեկագրուած է Ա. Մ. Ն. Ի մամուլին մէջ – Տը Ուաշինկթըն Փոսթ», Ա. եւ Բ. հատորներ, Միսիթաբեան հրատարակչություն, Երեւան, 2021 («Տը Ուաշինկթըն Փոսթ» թերթի 1890-1922 ժամանակաշրջանի թիւերուն մէջ հայոց եղեռնին մասին լոյս տեսած հազարաւոր հրապարակումներու շարադրանքները) (անգլերէն):

Ճշդում.- Այս շարքի նախորդ ցանկի վերջաւորութեան, Ումիթ Զուրթի նոր հրատարակուած գիրքի մատենագիտական տուեալներուն մէջ սխալ մը թոյլ տրուած է. Հարվըրտի համալսարանի հրատարակչութեան վայր նշուած է Նիւ Եորքը: Ճիշդն է՝ Ա. Մ. Ն. Ի Մետեչուսեցի Նահանգի Գեմպրիճ քաղաքը:

Սփիւռքահայ Կեանք

Փաստենայի Շաբաթօրեայ Վարժարանը Յիշատակեց 24 Ապրիլը

Փաստենա քաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ շաբաթօրեայ վարժարանը 1 Մայիս 2021, Շաբաթ օր յատուկ յայտագիրով մը յիշատակեց Հայոց Ցեղասպանության զոհերը: Նոյն օր նաեւ աղօթքի պահ նշանակուեցաւ հայ ռազմագերիներու համար:

Յայտագրի սկզբին աշակերտները Ծիծեռնակաբերդի ճարտարապետութեան նուիրուած կարճատեւ շարժանկարներ դիտեցին ու լսեցին «Մի Ուրանար» երգը, որ Հայաստանի 2015ի երգն էր Եւրո-տեսիլ միջազգային մրցոյթի մէջ:

Ապա աշակերտները եկեղեցւոյ բակի մէջ տեղադրուած խաչքարի վրայ ծաղիկներ խոնարհեցուցին: Այդ պահը առաւել յուզիչ եւ իմաստալից դարձաւ, երբ վարժարանի ծնողներէն սարկաւագ Արա Տաքետեանը սկսաւ ցեղասպանության զոհերուն նուիրուած «Հրաշացան պակուցմամբ» Նահատակներու շարական օրհնութիւնը երգել:

Ապա եկեղեցւոյ հովիւ Հ. Սարգիս աւ. ք. Փէթոյեանը մանուկներու հասկնալի լեզուով եւ անմիջականութեամբ բացատրեց, թէ հայկական ինքնութեան կորուստն ալ ցեղասպանության շարունակութիւնն է: Տէր հօր առաջնորդութեամբ ներկաները միաբերան երգեցին Տէրունական աղօթքը: Ապա Հայր Փէթոյեանը շնորհաւորեց վարժարանի աշակերտներն ու ծնողները, որովհետեւ անոնք «...Հայեցի դաստիարակութիւնը կարեւորած՝ ամէն շաբաթ օր դպրոց կու գան, ոմանք շատ հեռու տեղերէն, որպէսզի

երեխաները ազգային եւ հայրենի սնունդ ստանան»:

Վարժարանի տնօրէն Նորայր Տատուրեանը իր խօսքին մէջ յիշեց, թէ «Դպրոց - հայրենիք - պատմութիւն» կապը ամրացնելու ու յանձնարարելու համար իւրաքանչիւր աշակերտի անունով որոշած են Հայաստանի մէջ ծառ մը տնկել, որպէսզի վարժարանի բոլոր սաները խորհրդանշական արմատներ ունենան հայրենի հողի մէջ: Այդ ծառերը պատճառ պիտի ըլլան, որ պատանիները աւելի լաւ ճանչնան իրենց պատմութիւնը ու աւելի ամուր արմատներով կապուին մայրենի հողին: Ծառերը կը տնկուին Աշտարակ քաղաքի մօտ՝ սփիւռքահայ վարժարաններու նորաստեղծ պուրակի մէջ:

Յայտագրի վերջաւորութեան վարժարանի երգի ուսուցչուհի, մենակատար Մարալ Զիւրտեանը երգեց «Թռչի մտքով տուն» երգը («Մարտիկի երգը»), որպէսզի Արցախեան երկրորդ պատերազմի

աւարտէն ի վեր թշնամիի բանտերու մէջ գերի պահուող հայ զինուորները շատով, առողջ ու ապահով տուն վերադառնան:

Փաստենա քաղաքի շաբաթօրեայ վարժարանը վեց տասնամեակ է, որ հայորդիներուն կը մատուցէ հայեցի դաստիարակութիւն, ներառեալ՝ լեզու, մանկական գրականութիւն, պատմութիւն եւ երգ: Արձանագրութեան կամ յաւելեալ տեղեկութիւններու համար գրել stgregorysaturdayschool@gmail.com հասցէին, կամ հեռաձայնել եկեղեցւոյ գրասենեակը - (626) 449-1523:

Մոսկուայի Դաշնագրին (1921) Ոգին Կը Մնայ Տիրական Ռուսերթրքական Յարաբերութիւններուն Մէջ

ՎԱՐՈՒԺ ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ

Մոսկուայի դաշնագրին ստորագրութեան 100-ամեակին առիթով (16 Մարտ 1921) Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարեց, որ համաձայնագիրը՝ «ճշդելով մեր երիտասարդ հանրապետութեան արեւելեան սահմանները Առաջին համաշխարհային պատերազմէն ետք, ծառայած է նաեւ իբրեւ համերաշխութեան եւ համագործակցութեան հիմք Ռուսիոյ Սովետական Դաշնակցային Ընկերակարական Հանրապետութեան հետ»՝ ակեցնելով, որ երկու երկիրները կը շարունակեն երկխօսութիւնն ու համագործակցութիւնը շրջանային հարցերու եւ փոխադարձ յարաբերութիւններու մակարդակին վրայ: Տեղին է նշել, որ համաձայնագրի կնքման պահուն, ո՛չ Թուրքիոյ Հանրապետութիւնը, ոչ ալ Խորհրդային Միութիւնը (ԽՍՀՄ) ստեղծուած չէին իբրեւ քաղաքական ճանչցուած միաւորներ:

Իր կարգին, Մոսկուայի դաշնագրի հարիւրամեակին անդրադառնալով, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան բանքեր Մարիա Չախարովա նշեց, որ «Թուրքիա եւ Ռուսիա կը շարունակեն երկխօսութիւնն ու համագործակցութիւնը փոխադարձ եւ շրջանային յարաբերութիւններու մակարդակներու վրայ»՝ ակեցնելով. «մենք կը հաւատանք, որ համագործակցութեան այս հասկացողութիւնը (դրսետորուած դաշնագրին մէջ) կը շարունակուի այնպէս, որ մեր երկկողմանի յարաբերութիւնները նպաստեն շրջանային խաղաղութեան, կայունութեան եւ բարգաւաճումին»: Նոյնպէս դաշնագրին հարիւրամեակին առիթով, Մոսկուայի պետական համալսարանի ասիական եւ ասիական հարցերու ուսումնասիրութեան բաժանմունքի դասախօսներէն՝ փրոֆ. Մեհմեդ Փերիսէք յայտնեց, որ «Առաջին համաշխարհային պատերազմէն ետք, ինչպէս յայտարարած է Մուստաֆա Զեմալ Աթաթուրք, արեւմտեան կայսերապաշտ պետութիւնները Հարաւային Կովկասի մէջ ստեղծեցին «կովկասեան պատը»: Աթաթուրքին համար, կովկասեան պատին վերացումը անհրաժեշտ էր «անկախութեան պատերազմին» յաջողութեան համար: Ուստի, 26 Ապրիլ 1920-ին, ան նամակ մը ուղարկեց Լենինին՝ առաջարկելով ոչնչացնել Հարաւային Կովկասի մէջ բրիտանացիներուն հետ համագործակցող կառավարութիւնները: Այսպիսով, թրքական եւ կարմիր բանակներու համագործակցութեամբ, Հարաւային Կովկասի մէջ կարելի դարձաւ վերացնել Դաշնակցական եւ Մենշեւիկ կառավարութիւնները: Այս համագործակցութիւնը առաջնորդեց Հարաւային Կովկասի մէջ խաղաղութեան հաստատում: Թուրքերուն այս համագործակցութեամբ կարելի դարձաւ թէ՛ իր լրումին հասցնել Թուրքիոյ «Անկախութեան պատերազմը», թէ՛ ալ ձեռքազատիլ բրիտանացիներու աջակցութիւնը վայելող կառավարութիւններէն, որոնք սպառնալիք կը հանդիսանային Ռուսիոյ Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան: Այս համագործակցութեան պատճառով ստորագրուեցաւ Մոսկուայի պայմանագիրը»:

Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւնները, իբրեւ կայսերական ու աշխարհակալ դրացի ուժեր, պատմականօրէն ունեցած են հակոտնեայ նկարագիր, որ 16-րդ դարէն մինչեւ 1921՝ Մոսկուայի դաշնագիրը, պատճառ դարձած է անելի քան տասը պատերազմի: Դիշո՞ք է, որ վախճալով Խորհրդային Միութեան սպառնալիքէն, Թուրքիա 1952-ին անդամակցեցաւ ՆԱՏՕ-ի, սակայն պաղ պատերազմի աւարտէն ետք, այդ սպառնալիքը մեղմացաւ՝ առիթ ստեղծելով Մոսկուայի հետ անելի գործնապաշտ յարաբերութիւններու: 2001-ին, երկու երկիրները ստորագրեցին համագործակցութեան համաձայնագիր մը՝ մրցակցելու փոխարէն համատեղ աշխատելու մտադրութեամբ: 2004-ին, Վատիմիր Պուտին դարձաւ ռուս առաջին նախագահը, որ Թուրքիա կ'այցելէ: Երկու երկիրներու գործակցութիւնը կը զարգանայ եւ 2011-ին, Թուրքիա կը դառնայ Ռուսիոյ առեւտուրի երկրորդ մեծագոյն գործընկերը տարեկան \$30 միլիարդ տոլարով (արտածում՝ \$6 միլիարդ, ներածում՝ \$24 միլիարդ), իսկ երկկողմանի առեւտուրի հիմնական կետը կը հանդիսանայ ուժանիւրը (ներածումներու 70% համեմատութիւնը, \$21 միլիարդ):

Համագործակցութեան այս մթնոլորտը ցնցումի կ'ենթարկուի 2015-ին, երբ սուրիական սահմանին վրայ Թուրքիա վար կ'առնէ ռուսական զինուորական օդանաւ մը: Իսկ մէկ տարի ետք, Անգարայի մէջ Ռուսիոյ դեսպանին սպանութիւնը կը նկատուի երկու երկիրներուն միջեւ պատերազմի բռնկումի շարժառիթ մը, սակայն զարմանալիօրէն, երկու երկիրներու յարաբերութիւնները այդ վատ վիճակէն միանգամայն կը դառնան անելի սիրալիր:

Մինչ Միացեալ Նահանգներու հետ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները, լաւ թէ վատ, կ'ընթանան հաստատութեանական միջոցներով, Ռուսիոյ հետ անոր կապերը ամբողջովին հիմնուած են անձնական կապերու վրայ: Կ'ըսուի, որ նախագահ Պուտին ինք նախագգուշացուցած է Էրտողանը 2016-ի պետական հարուածի փորձին մասին, եւ առաջինը ինք շնորհաւորած է Թուրքիոյ նախագահը՝ երբ յեղաշրջման փորձը ձախողութեան մատնուած է: Այդ օրէն ի վեր, աշխարհի առաջնորդներու շարքին, երկու նախագահները ամենէն անելի գլուխ գլխի հանդիպումներ ունեցած են:

Եւրոպական Միութեան անդամակցելու Թուրքիոյ բոլոր ճիգերը, մանաւանդ ներկայիս, կը մնան ապարդիւն: Սակայն, օրինակի համար, փոխանակ իր աչքերը դէպի Չինաստան դարձնելու եւ աշխարհաքաղաքական իր դիրքը օգտագործելով Մետաքսի Նոր ճամբու նախաձեռնութեան ընձեռած կաշիութիւններէն առաւելագոյնս օգտուելու, եւ միաժամանակ իր կապերը աշխուժացնելու Կեդրոնական Ասիոյ թրքական ժողովուրդներուն հետ, այժմ Ռուսիան է, որ առանցքային կարեւորութիւն կը ներկայացնէ Թուրքիոյ համար, եւ՝ փոխադարձաբար: Այս մէկը լաւագոյնս կ'արտայայտուի ռուսական S-400 հակօդային պաշտպանութեան համակարգ գնելու որոշումով: Այս քայլով, Թուրքիա ոչ միայն կը զրկուի ամերիկեան F-35 պատերազմական օդանաւերէն, այլեւ, որ անելի կարեւոր է, ան համարձակօրէն դուրս կու գայ իր արեւմտամետ քաղաքականութենէն՝ յօգուտ Ռուսիոյ:

Չարմանալիօրէն, երկու երկիրներու փոխադարձ շահերը եւ տնտեսական կապերը չեն միակ վճռորոշ ազդակները, այլ անոնց աճող արտաքին քաղաքական յաւակնութիւնները կը նպաստեն հասարակաց լեզու գտնելու, թեւէ այն վայրերուն մէջ, ուր երկու կողմերը հակասական նպատակներ ունին, անոնք կը յանգին բախումներու, ինչպէս՝ Սուրիոյ եւ Լիպիոյ մէջ, բայց ոչ, օրինակ, մեր 44-օրեայ պատերազմին ընթացքին: Ընդունելով այս հակասութիւնը, 2020 Հոկտեմբերին, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերգէյ Լաւրով կը նշէ, որ «թեւ Թուրքիա երբեք Ռուսիոյ ռազմավարական դաշնակիցը չէ եղած, սակայն ան բարեկամ է, շատ մօտ գործընկեր, եւ բազմաթիւ մարզերու մէջ, այս համագործակցութիւնը ռազմավարական բնոյթ ունի է»:

Տաք ջուրեր (Միջերկրական ծով) իջնելու Մոսկուայի քաղաքականութիւնը ծանօթ է բոլորին: Այս առաջադրանքը կարելի չէ իրագործել առանց Թուրքիոյ հետ հաշտ յարաբերութեան: Այս առումով, բարացուցական է Ղարաբաղի 44-օրեայ պատերազմը: Մինչ մէկ կողմէ, Անգարա-Մոսկուա-Պաքու առանցքը հետամուտ կ'ըլլար այսպէս կոչուած Ատրպէյճանի «տարածքային ամբողջականութեան», անդին, պատերազմէն յետոյ, իբրեւ փոխադարձ քայլ Ռուսիոյ կողմէ, Նախիջեւանի միջանցքը բանալու որոշումը ճամբայ կու տար Թուրքիոյ հասնելու Կեդրոնական Ասիա: Նախիջեւանի միջանցքին բացումը նաեւ կարելի կրնայ ըլլալ թուրք-ռուսական համագործակցութեան միջոցով: Ըստ երեւոյթին, Ռուսիա շատ ալ դժմ չէ եւ նոյնիսկ համաձայն է Թրքական միւս հանրապետութիւններուն հետ Թուրքիոյ մերձեցման: Կ'ենթադրուի նաեւ, որ Թուրքիա եւ Ռուսիա նախաձեռնադրուած ձեւով վերջ տուին Մինսքի խումբի դարաբաղեան նախաձեռնութեան:

Բացայայտ կը դառնայ, որ Ռուսիա եւ Թուրքիա, Մոսկուայի դաշնագրին ոգիով, անելի նախապատուութիւն կու տան իրենց աշխարհաքաղաքական շահերուն, քան միջազգայնօրէն ճանչուած սկզբունքներուն, ինչպէս՝ ազգերու ինքնորոշման իրաւունքին, մարդկային իրաւունքներուն, քաղաքական բազմակարծութեան եւ խաղաղ միջոցներով տագնապներու լուծման ընտրանքին:

Սլաք

Աշխատաւորների Տօնին Առիթով Եւ Ոչ Միայն

ՌՈՒԲԻՆԱ ՕՅԱՆԵԱՆ

Հայ ժողովուրդը՝ ի տես Հայաստանի անկախութեան, բերկրանք ապրեց: 30 տարի անկախ է Հայաստանը, յաղթականների, հայրենի տարածքների ազատագրման հետ միաժամանակ, Հայաստանն ունեցաւ մեծ կորուստներ:

Կորուստն ու աղետը տնտեսական բնագաւառում էր/է: 30 տարի Հայաստանի տնտեսական կարգերը դաժան դրամատիքութիւնն է՝ իր ամենաբիրտ ու այլանդակ դրսեւորումներով: Տնտեսական այդ կարգերը մնացին նոյնը ու շարունակուեցին 2018 թուականի իշխանափոխութիւնից յետոյ էլ: Ժողովուրդը յոյսեր ուներ արդարութիւն տեսնել նոր իշխանութիւններից, բայց նորերը բացի այն որ չմեղմեցին հայութեան ցան ու տառապանքը, դեռ աւելին՝ նոր չարիք, հայրենագրկում ու մարդկային կորուստներ բերին հայ ժողովրդին ու հայրենիքին: ԱՆԿՑԻ ստի այս իշխանութիւնը:

Չկայ ժողովրդավարութիւն, չկայ ազատութիւն ու իրական անկախութիւն, չկայ ապահովութիւն, երբ որ կեղեքուած են, ու շարունակուեցին կեղեքուած մնալ հայ զանգուածները: Սուտ է այն ժողովրդավարութիւնը, որի հիմքում չկայ տնտեսական արդարութիւն: Սուտ է լրիւ: Իսկ տնտեսական արդարութիւնը խօսքով չի, գոռալով ու սուտ խոստումներ տալով չի... Դա օրն ի բուն աշխատանք է, դա ճիշտ նախանշուած երկարատեւ ԾՐԱԳԻՐ է, դա ամբողջ հայութեան միջոցների ու հնարաւորութիւնների գերագոյն զօրաշարժն է, որ այդպէս էլ չտեսաւ հայութիւնը: Աշխատաւորների Տօնը թող մի նոր մեկնարկի օր լինի հայրենի հայութեան համար՝ տնտեսական արդարութիւն հաստատելու համար նոր պահանջներով հանդէս գալու: Ազգիս մեծամասնութիւնը ընչագուրկ է, աղքատ է, տնտեսական բազում դժուարութիւններ է դիմագրաւում, սահմանային գիւղերի բնակիչների համար չկայ աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները՝ գոնէ ապահովութեան տեսակէտից: Այսօր նայում էի մի տեսանկիւ Սիւնիք մարզի Շուռնուկ գիւղից, ահաւոր բառը քիչ է...

* * *

Դանիէլ Վարուժանը իմ սիրած բանաստեղծներից է: Մայիս 1-ի առիթով, ներքեւում բերում եմ մի շատ գեղեցիկ բանաստեղծութիւն "Յան" վերնագրով:

* * *

ՅԱՆ

Մեմանողն է: Յաղթահասակ կը կանգնի Մայրամուտին շողերուն մէջ ոսկեթոյր: Ոտքին առջեւ անդաստաններն հայրենի Կը տարածեն մերկութիւննին անպարոյր:

Լի է ամբողջ ցորեններով աստղահատ Խորունկ գոգնոցն: Հերկերն հերունան՝ ծարաւի՝ Կը սպասեն իր լայնշի բուռին, եւ բուռն այդ Արտերուն վրայ՝ գերթ արշալոյս կը բացուի:

Մըշակ, ցանէ՛. - յանուն տանըդ սեղանին Թեւիդ շարժումն անպարագի՛ծ թող ըլլայ. Վաղը նետած ցորեններիդ այդ կը թափին Օրինութեան պէս թռչնիկներուդ գլխուն վրայ:

Մըշակ, ցանէ՛, - յանուն նօթի թըշուառին Թող գոգնոցդ կէս չելլէ ափըդ բռնաւ. Աղքատ մայսօր ճրագին մէջ տաճարին Վաղուան հունձքիդ համար վերջին ձեթը դրաւ:

Մըշակ, ցանէ՛. - յանուն Տիրոջ նըշխարին Թող մատերդ յորդին սերմեր լուսեղեն. Վաղը ամեն մէկ հասկին մէջ կաթնային Պի՛տ հասուննայ մաս մը Յիսուսի մարմինն:

Յանէ՛, ցանէ՛, - նոյնիսկ հեռու սահմանէն, Աստղերու պէս, ալիքներու պէս ցանէ՛: Ծիտերն ի՛նչ փոյթ թէ հատիկների կ'աւարեն.- Տեղը Աստուած պիտի մարգրիտ սերմանէ:

Լեցո՛ւր ակօսն, յորդէ հերկերը բերրի, Հողին ծոցէն ոսկի լոյսեր թող հոսին. Օրը ահա կ'իրիկնանայ,- կ'երկարի Շուքը թեւիդ հորիզոններն աստղային:

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Երբեք չէի համարեր որ ուժեւ վեր է այդ պայքարը եւ նահանջելու ուժէ գաղափար չունէի: Կը պայքարէի տնեցիներուն դէմ, դպրոցին դէմ, իմ տարեկիցներուն դէմ, անդու անդադար: Երբեմն ժամանակաւոր յաղթանակ մը կը տանէի, բայց շատ աւելի յաճախ կը պարտուէի: Բայց այդ պարտութիւնները ոչ ինձ կը դառնացնէին եւ ոչ ալ կը յուսահատեցնէին: Պարտութիւնը կը մարսէի, կը չեզոքացնէի, անմիջապէս ընդունելով որ պարտուած եմ եւ կը վերսկսէի նոր պայքարի: Այդ էր իմ կեանքի անհրաժեշտութիւնը եւ այդպէս ալ մնաց մեծնալէս յետոյ իմ կեանքի բոլոր շրջաններուն, տարբեր պայմաններու եւ հանգամանքներու մէջ:

ՉԱՊԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

06 2021
ՄԱՅԻՍ

Կրկ	Երկ	Երք	Չրք	Հնգ	Ուրք	Շրք
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ԱՆՏՐԷ ԳԱԼՅԱՅԵԱՆ
(1968)
«Հին պատուհան»

Տեսակէտ

Մտահոգ Ենք Բոլորս

Սկիզբը Էջ 03

Այ՛ս հրամայականին առջեւ կը գտնուի հայ քաղաքական միտքը այսօր Սփիւռքի եւ հայրենիքի մէջ: Պետական շահերու առաջնայնութիւններէն մղուած՝ քաղաքական նոր գործելաձեւ: Մեր հայրենիքին անհրաժեշտ են ռազմավարական մտածողութեան տէր քաղաքական եւ պետական գործիչներ: Անձնաւորութիւններ, որոնք քաղաքական, տնտեսական, ընկերային իրաւական, նպատակներ կը դնեն իրենց առջեւ եւ կ'իրականացնեն: Դիտենք մեր շուրջ՝ Մ. Նահանգներու, Ռուսիոյ,

Չինաստանի, Թուրքիոյ, Իրանի, Ազրայժանի, Եւրոպական Միութեան, միջինարեւելեան պետութիւններու եւ այլոց ռազմաքաղաքական-տնտեսական յաւակնութիւնները եւ ուղղենք համեստ հարցում մը. ինչպե՛ս կը պատկերացնենք Հայաստանի ապագան համաշխարհային այս մրցավազքին մէջ համակողմնակիօրէն հիմնաւորուած քաղաքական հեռանկարային մտքի բացակայութեան: Ինչպե՛ս պիտի թիւարեւ մեր հայրենիքը կայսերապաշտական որոգայթներուն ընդմէջէն՝ առանց իրապաշտ, յստակ եւ հեռանկարային քաղաքականութեան: Մտահոգ ենք բոլորս:

Միջազգային Լուրեր

Նշելով Որ Եւրոպական Միութիւնը Այլեւս Զի Կրնար Առանձին Զգել Հայաստանը...

Սկիզբը էջ 02

Ըստ Armenpress.am-ի՝ Նախա-
ձեռնութեան հեղինակներն են
Եւրոպական խորհրդարանի
երեսփոխան, Հայաստանի
հարցով հիմնական զեկուցող
Անտրեյ Զովաչեւ, Եւրոպական
խորհրդարանի երեսփոխաններ
Ֆրանսուա-Զգալիէ Պելամին եւ
Լուքաս Ֆուրլաս:

Եւրոպական խորհրդարանի
անդամները իրենց նամակին մէջ
յիշեցուցած են, որ Հայաստանը
ազատ արձակած է իր մօտ
գտնուող բոլոր պատերազմական
գերիները՝ հաւատարիմ մնալով
Նոյեմբեր 2020-ին ստորագրուած
Եռակողմ յայտարարութեան ոգի-
ին: «Ազրայեճան ո՛չ միայն կը
շարունակէ իր մօտ պահել հայ
պատերազմական գերիները, այլ
նաեւ կասկած կայ, որ ան Նոր
անձեր, ներառեալ քաղաքայիններ
գերեզարած է զինուորական գործ-
ղութիւններու պաշտօնական դադա-
րէն ետք: Դժուար է յստակօրէն նշել
պատերազմական գերիներու եւ
գերիներութիւնը, որովհետեւ մեծ թիւով
անձեր անյայտ կորսուած են, իսկ
ազրայեճանական կողմը պատշաճ
կերպով չի համագործակցիր, սակայն
խօսքը 72 անձերու մասին է, որոնց
գերեզարման փաստը Ազրայեճանը
կ'ընդունի, ինչպէս նաեւ՝ այն 112
անձերուն մասին, որոնց վերաբերեալ
Ազրայեճանը որեւէ տեղեկութիւն չի
տրամադրեր եւ այն 61 անձերուն
մասին, որոնց գերեզարման փաստը,
թէեւ Ազրայեճանը կը հերքէ, սակայն
անոնց մասին գոյութիւն ունին
հակառակը ապացուցող փաստեր», -
նշած են երեսփոխանները:

Անոնք յատուկ ընդգծած են, որ
ասիկա ո՛չ միայն միջազգային
օրէնքի խախտում է, այլ նաեւ կը
հակասէ յարաբերութիւններու
կարգաւորման եւ հաշտեցման
շուրջ Ազրայեճանի պնդումներուն:
Երեսփոխանները յայտարարած են,
որ ազրայեճանական կողմին մօտ
պահուող հայերը պէտք է առանց

որեւէ Նախապայմանի ազատ
արձակուին:

Անոնք անդրադարձած են
նաեւ գերութեան մէջ գտնուող
զինուորներու եւ քաղաքայիններու
նկատմամբ խոշտանգումներու եւ
բռնութիւններու փաստերուն, որոնց
անհերքելի ապացոյցները ինքնին
ազրայեճանցիներու կողմէ այդ
տեսանկէտերու հրապարակումներն
են համացանցի վրայ:

«Եւրոպայի բարեկամ երկիրը՝
Հայաստանը, արդէն իսկ շատ բարձր
գին վճարած է այս տագնապին
մէջ եւ կը շարունակէ տառապիլ
այս անմարդկային կացութեան
մէջ: Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ
տակաւին կը սպասեն՝ իմանալու, թէ
արդեօք իրենց երեխաները գոհուա՞ծ
են պատերազմի ընթացքին, թե՛
գերեզարուած են ու հետեւաբար
անոնց կեանքը սպառնալիքի տակ է:

«Եւրոպական Միութիւնը այլեւս
չի կրնար միակ ձգել Հայաստա-
նը այս անտանելի կացութեան
պայմաններուն մէջ, մենք պէտք
է գործենք, որպէսզի բռնութիւնը
անգամ մը եւս գերակայ չդառնայ
օրէնքին: Մենք հպարտ ենք այն
սկզբունքներով, որոնք մեզ կը
միաւորեն, եւ այդ արժեքները պէտք
է ստիպեն մեզ օգտագործել մեր կշիռն
ու բոլոր լծակները՝ Ազրայեճանէն
պահանջելու յարգել միջազգային
օրէնքը: Եթէ Եւրոպան կ'ուզէ կեանքի
կոչել իր յանձնառութիւնները,
ապա պէտք է վստահեցնէ, որ
իր դրացնութեամբ միջազգային
իրաւունքի խախտումները պիտի
չդառնան ողբերգական Նախա-
դէպ: Հակառակ պարագային,
լռութիւնն ու անգործութիւնը
պիտի վերածուին պատմական
պատասխանատուութեան:

«Իբրեւ Եւրոպական խորհրդարանի
երեսփոխաններ՝ ձեզ կը յորդորենք
գործել ու պահանջել իրենց
երկիր վերադարձնել բոլոր հայ
պատերազմական գերիները», -
կը նշուի Նամակի եզրափակիչ
հատուածին մէջ:

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք
բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝
թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն
արտայայտեր խմբագրութեան տեսակետը: Կամբէ անկախ սպորած
վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ
մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան:

Մեր Կորուստները

Ոչ Եւս Է Ընկ. Արա Ահարոնեան

Չորեքշաբթի, 5 Մայիս, 2021-ին, Լոս
Անճելըսի մէջ իր մահկանացուն կնքեց
Նախկին լիբանանահայ, Ռամկա-
վար Ազատական Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի շրջանա-
կի Նուիրեալ Կուսակցական եւ
անսակարկ հայրենասէր ընկեր Արա
Ահարոնեանը:

Ընկեր Ահարոնեան ամերիկահայ
համայնքէն ներս կը վարէր զանազան
պաշտօններ միշտ պատրաստ
ծառայելու իր հայրենիքին՝ ՌԱԿ-ի
եւ ԹՄՄ-ի միջոցով:

Երախտաւոր ընկերը ծնած էր
1952-ին, Թրիփոլի, Լիբանան:
Տասնամեակներ շարունակ մնաց
պատնէշի վրայ, գործեց անմա-
ցորդօրէն եւ նպաստը բերաւ
ռամկավար ազատական մամուլին
իր ժրաջան աշխատակցութեամբ:
Այս տխուր առիթով, ՌԱԿ Լիբանանի

Շրջանային Վարչութիւնն ու
ԶԱՐԹՆԵՐ-ի մեծ ընտանիքը իրենց
խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնեն
հանգուցեալին հարազատներուն,
ընտանեկան պարագաներուն եւ
զաղափարի ընկերներուն:

ՑԱՄԱՑԱԿԱՆ

Խոր վիշտով իմացանք անժամանակ մահը զաղութիս
ժրաջան ազգային-հասարակական գործիչ, բեղուն գրչի
տեր, քաղաքական եռանդուն եւ գործօն աշխատակից
Արա Ահարոնեանի:

Արա Ահարոնեանը՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցու-
թեան հաւատաւոր մէկ անդամը ըլլալու կողքին, էր նաեւ ԹԵԲԵԱՆ
Մշակութային Միութեան տեսլականով տոգորուած անդամը, որուն
համար ազգին ծառայելը սրբազան նպատակ դարձած էր:

Ահաւասիկ՝ «Երախտաւորներու» հեղինակը ինքն ալ դարձաւ
երախտաւոր, բայց անա՛ղ շատ կանուխ հասակին: Ան տակաւին
ընելիք շատ ուներ եւ տարուած էր երազներով, որոնց իրականացման
համար ան տքնաջան կ'աշխատէր՝ տիւ եւ գիշեր: Հանգիստ յոգնատանջ
ոսկորներուն:

Թող Աստուած Արա Ահարոնեանի հոգին լուսաւորէ եւ երկնային
մխիթարութիւն շնորհէ իր տիկնոջ, զաւակներուն, քրոջ եւ բոլոր
հարազատներուն:

ԹՄՄ, Լոս Անճելըսի Մասնաճիւղ
ԹՄՄ, Փասատինա-Կլէնտէյի Մասնաճիւղ
ԹՄՄ, Մեծագոյն Լոս Անճելըսի Մասնաճիւղ
ԹՄՄ, Ֆրեզնոյի Մասնաճիւղ
ԹՄՄ, Պէշկէօթիլիւրեան Կեդրոնի Խնամակալ Մարմին

